

IL-PROGRAMM TAL-METALINGWA
GĦALL-MALTI BĦALA LINGWA BARRANIJA
IT-TMIEN SENA - ROTTA 1

Ġunju 2021

Il-Programm tal-Metalingwa għall-Malti bħala Lingwa Barranija It-Tmien Sena	
	Rotta 1
1.	L-Ittri tal-alfabett Malti - (Ittri kbar u ittri żgħar)
2.	L-Artiklu l- u il- <i>Il-kelb, l-ors, l-għasfur, morna l-baħar.</i>
3.	L-Artiklu quddiem kliem li jibda b'ittri xemxin. (ix-, x-, in- eċċ.) <i>Eż: ix-xita, niezla x-xita!</i>
4.	Kliem li fil-Malti ma jihux artiklu bħal Nomi Propriji jew xi nomi bi pronom meħmuż li jintużaw frekwentament <i>Eż: Malta, ommi.</i>
5.	Il-Partiċelli bi, fi, xi, ma', ta', sa, lil.
6.	Il-Partiċelli u meta jigu quddiem kliem li jieħu l-artiklu. (kemm qamrin kif ukoll xemxin) Bi bil-karozza għax ngħidu il-karozza Fi fix-xemx għax ngħidu ix-xemx Sa sal-belt għax ngħidu il-belt Lil lill-qattus għax ngħidu l-qattus
7.	Avverbji tal-Ħin, tal-Post u tal-Kwantità ĦIN - għada, imbagħad, illum, meta, ilbieraħ, xi drabi, X'hin hu?, pitgħada, kultant, filgħodu, kuljum, filgħaxija POST - quddiem/wara, barra/gewwa, hawn/hemm, fuq/isfel, fuq/taħt, hdejn u maġenb, imkien/kullimkien KWANTITÀ - hafna/ftit, aktar u iżjed/inqas, kemm?, biżżejjed
8.	Kongunzjonijiet imbagħad, biex, meta, li, u, imma, jew
9.	Kliem li jgħinni nistaqsi Kemmm? Fejn? Meta? Min? Għaliex? Kif? Liema?
10.	L-Agġettiv fil-forma sempliċi tiegħu (Pożittiv) <i>Eż: ħafif, sabiħ, oħxon</i>

11.	<p>Il-Kuluri u l-Għadd u l-Ġens tagħhom. <i>Eż: abjad / bajda / bojod</i> <i>isfar / safra / sofor</i></p>
12.	<p>Il-Kuluri li ma jinbidlux skont l-Għadd u l-Ġens. <i>Eż: kannella, vjola, oranġjo</i></p>
13.	<p>L-Għadd u l-Ġens ta' Agġettivi komuni <i>Eż: twil/twila/twal</i> <i>sabiħ/sabiħa/sbieħ</i></p> <p>IMP: M'għandhiex issir referenza għall-istruttura jew terminoloġija ta' sħiħ jew miksur.</p>
14.	<p>L-Għadd u l-Ġens ta' nomi li jorbtu mat-temi mgħallma fost oħrajn. <i>Eż: L-animali l-aktar komuni Maskil/Femminil/Plural</i> <i>kelb/kelba/klieb</i></p> <p>Animali oħra li fil-Malti ma jiddistingwux fil-ġens imma għandhom is-singular u l-plural</p> <p style="text-align: center;">Singular/Plural</p> <p style="text-align: center;"><i>Iljun/iljuni</i> <i>tigra/tigri</i> <i>kukkudrill/kukkudrilli</i></p> <p><i>Eż: Il-familja</i></p> <p style="text-align: center;"><i>marra/raġel</i> <i>tifel/tifla</i> <i>omm/ommijiet</i> <i>missier/missirijiet</i> <i>neputi/neputija/neputijiet</i> <i>ziju/zija/zijiet</i> <i>nannu/nanna/nanniet</i> <i>ħu/oħt/aħwa</i> <i>iben/bint/ulied</i></p>
15.	<p>L-Għadd tan-Nom u l-qbil mal-Agġettiv marbuta mat-temi mgħallma <i>Eż: L-ikel</i> (Kollettiv)</p> <p style="text-align: center;"><i>laringa tajba</i> <i>laring tajjeb</i> <i>ħobża friska</i> <i>ħobż frisk</i> <i>frotta sustanzjuża</i> <i>frott sustanzjuż</i></p> <p><i>Eż: L-iskola</i></p> <p style="text-align: center;"><i>bank ġdid</i> <i>bankijiet ġodda</i> <i>lapes twil</i> <i>lapsijiet twal</i></p>

	<p><i>uniformi nadifa</i> <i>uniformijiet nodfa</i> <i>klassi kbira</i> <i>klassijiet kbar</i></p> <p>IMP: L-enfasi m'għandix tkun fuq l-istrutturi ta' kif jinbnew, imma mgħallma u meħuda minn kunist. Jekk joħroġ pattern kif seħħ fl-eżempji t'hawn fuq dawn għandhom jiġu nnutati. Madanakollu dawn l-aspetti grammatikali m'għandhomx ikunu bbażati biss fuq il-kitba, imma għandhom jiġu msaħħa bl-użu ta' ħiliet oħra bħalma huma s-smiġħ, it-taħdit u l-qari. Lanqas m'għandha ssir enfasi kbira fuq it-termini eż. Singular u Plural imma nużaw kliem bħal 'ħafna' u 'ftit'.</p>
16.	<p>Il-Pronomi Personali jiena, inti, huwa, hija, aħna, intom , huma</p>
17.	<p>Il-Pronomi Dimostrattivi dan, din, dak, dawn, daww</p>
18.	<p>Pronomi Meħmużin ma' kliem li jgħinu għall-komunikazzjoni. Eż: <i>ommi , missieri, ħija, oħti, ħuti.</i> <i>tiegħi, tiegħek, tiegħu, tagħha, tagħhom, tagħkom</i> <i>għandi, għandek, għandu, għandha, għandna, għandkom ,għandhom</i></p>
19.	<p>Verbi bażiċi fl-Imperattiv, l-Imperfett u l-Futur Eż: <i>aħsel aħslu</i> <i>Jiena se naħsel snieni kuljum.</i> <i>Inti se taħsel il-platti wara l-ikel.</i> <i>Brian se jaħsel il-malja.</i> <i>Marija se taħsel il-ħwejjeg.</i> <i>Aħna se naħslu l-art.</i> <i>Intom se taħslu l-kelb.</i> <i>Marija u Brian se jaħslu l-karozza.</i></p> <p>IMP: L-ewwel m'għandu jiġi mgħallem huwa l-Imperattiv. Wara jiġi mgħallem l-Imperfett u fuqu jinbena l-futur. Għandu jiġi evitat li l-istudenti jiġi mgħallma l-użu tal-verbi b'ħafna ripetizzjoni u metodi li jagħmlu t-tagħlim wieħed mhux naturali. Kollox għandu jiġi mgħallem f'kunist u permezz ta' opportunitajiet fejn l-istudenti jisimġu u jipprattikaw permezz tat-taħdit qabel il-kitba.</p>
20.	<p>In-Numri Kardinali minn 1-20 Eż: <i>wieħed, tnejn , tlieta ... sbatax, tmintax</i> Referenza għal numri kardinali komposti Eż: <i>tlieta u għoxrin, tmienja u tmenin, mija</i></p>
21.	<p>In-Numri Ordinali minn 1 sa 10 f'kunist. Eż: <i>L-ewwel, it-tieni, it-tielet ... l-aħħar</i> <i>Ġejt l-ewwel fit-tellieqa</i> <i>Jien nasal l-iskola l-ewwel.</i> <i>Inti tasal l-iskola l-aħħar.</i></p>